

הישיבה הרמה בפיורדא

עיר תורה בדרום גרמניה וגאוניה

כרך שלישי: הישיבה בצל חורבנה והמאבק ברפורמה

מאת

בנימין שלמה המבורגר

מהדורת באמבערגער

מכון מורשת אשכנז

בני ברק תש"ע

כל הזכויות שמורות © 2010

מכון מורשת אשכנז
ת.ד. 87 בני ברק

Printed in Israel

תוכן הענינים

- 11.....הבאת רבי משה סופר בעל 'חתם סופר' (תקפ"א) / היכרות עם פיורדא 11 / החשש לעתידה של פיורדא 16 / תוכנית לקליטת ישיבת פרסבורג 18 / מהומה בפרסבורג 22 / רבי אהרן יהושע אליהו הרצפלד 28
- 35.....רבי בנימין וולף האמבורג בעל 'שער הזקנים' (תק"ל-תר"י) / יתום ממשפחה מיוחסת 35 / אב חורג – רבי בנימין אמרספורט 42 / רבותיו 44 / נישואיו 49 / גאון וצדיק 53 / ראש בית הדין של פיורדא 60 / פוסק ומורה הוראה 68 / ספריו וכתביו 77 / תורה וגדולה במקום אחד 89 / תורה מתוך יסורים 93 / הסתלקות בדממה דקה 105
- 115.....הישיבה בימי ה'שער הזקנים' / הרבצת תורה בישיבת פיורדא 115 / גיל התלמידים 122 / חלוקת התלמידים לפי רמות 125 / 'חילוקים' ו'הלכה ותוספות' 131 / עומק הפשט וחתימה להלכה 139 / 'הישיבה הרמה' 145 / מקום הישיבה בפיורדא 159 / תלמידי הישיבה ב'חדר השיעורים' 169 / מסירות לתלמידים 175 / תלמידים הרבה 181 / אחזקת הישיבה 198 / היידיש בישיבת פיורדא 212 / קשרים עם ישיבות אחרות 222
- 239.....הישיבה לנוכח זעזועים תרבותיים / נהירה להשכלה גבוהה 239 / ניצני שיטת 'תורה עם דרך ארץ' 248 / חדירת השפה הגרמנית 265 / כפיית הגרמנית על הישיבה 269 / עירעור מעמד הישיבות 283 / מצור על ישיבת פיורדא 291 / על הכוונת של הפדגוג גראסר 291 / בדיקות ממשלתיות בשנת תקפ"א 297 / השחרת פני הישיבה 304 / מצור מתמשך 308
- 317.....בצל צוי סגירה ממשלתיים / צו סגירת הישיבה בשנת תקפ"ד 317 / התערבותו של הבארוך ר' אמשל רוטשילד 320 / הרפורמים החדשים מהרסים מבפנים 327 / גזירות תקפ"ז לשינוי פני הישיבה 334 / הברחת תלמידים בשנת תקפ"ז 337 / המשכיל הקיצוני אהרן וולפסון ותוכניותיו 343
- 353.....חורבן הישיבה / ישיבה במחותרת בשנים תקפ"ח-תק"ץ 353 / הקץ הברוטאלי של הישיבה בשלהי שנת תק"ץ 360 / ישיבת הנפל של ישעיה היידגר 368 / הרבצת תורה אחר חורבן הישיבה 380 / חדירת ההשכלה לעולם הישיבות 399 / תלמידי ישיבת פיורדא ששנו ופירשו 407
- 415.....עימות עם הרב הרפורמי ד"ר איזאק לוי / הליך הבחירות לרבנות פיורדא 415 / ד"ר איזאק לוי על כסאם של גדולי פיורדא 423 / ד"ר לוי משנה את סדרי הקהילה 430 / הדרישה לפיטורי ד"ר לוי 436

הצלת החברות הקדושות 446 / הגבלת חופש הפעולה של ד"ר לוי 457 / משה מונטיפיורי והדי המחלוקת בפירודא 463 / בחירות חוזרות לרבנות 471 / זכות לרבנות חרדית עצמאית 476 / היפרדות מרפורמה 489

507.....מאבקי ה'שער הזקנים' בתנועת הרפורמה

עומד בפרץ 507 / ועידת הרבנים הרפורמים בבראונשווייג 511 / 'דידי הרפורמה' מבטלי ברית מילה 517 / התלמיד המורד דוד איינהורן 523 / איינהורן מרים יד על רבו 528 / ביטול המילה והחרפת המאבק באיינהורן 535 / המחאה נגד איינהורן מקיפה רפורמים ונוצרים 542 / נצחון ה'שער הזקנים' על תלמידו הסורר 546 / לקחי מהפכת תר"ח 549

555.....הגירה המונית לאמריקה

הלחץ על תושבי באוואריה 555 / נהירה לארצות הברית 558 / מסעות מפרכים לארץ החופש 562 / קשיי קליטה בארץ החדשה 568

581.....רבי אברהם רייס – חלוץ התורה באמריקה

מבחירי ישיבת פיורדא 581 / רבנותו בבולטימור 588 / הפוסק של אמריקה 592 / דבר ה' בלב ההפקרות האמריקאית 595 / קהילה במדרון 601 / אמריקה מבכה את גאון התורה 606

615.....רבי יצחק ליסר – חלוץ היהדות באמריקה

בצילו של רבי אברהם זוטרא 615 / התגלות כשרונות מפתיעה 618 / ספרי יהדות ועתון חרדי ראשון 624 / מערכה נגד הרפורמים של אמריקה 630 / צדיקים תחילתן יסורין וסופן שלווה 633